

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Nostra sententia proponitur, & auctoritate probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

divisionis in decem predicamenta, nisi omnia membra eius sint summa genera; quia predicamentum nihil aliud est, quam debita dispositio, & coordinatio essentialium predicatorum, ex quibus ea quæ in quid predicantur de individuo supra illud in recta linea collocantur ab inferioribus ad superiora ascendendo; hæc autem linea sicut ab infimo, id est, ab individuo incipit, ita non terminatur nisi ad aliquod genus summum, alias nulla sufficiens ratio reddi potest cur in vno genere potius quam in alio terminetur; nec etiam poterit reddi ratio cur cum sint novem genera accidentium, vnum predicamentum substantiæ solum sit ergo.

4 Tercio a priori debet esse ratio, quia modus contractionis vel determinationis entis, aut accidentis ad hæc suprema capita predicamentorum non est per veram compositionem per differentiam quæ possit esse extra rationem generis quam rationem tetigit Aristoteles, *3. metaph. 4.* & eam in superioribus declaravimus.

5 Quarto, quia ens est analogum ad decem predicamenta: sed quod est analogum non est genus: sed supra predicamenta omnia non datur nisi ens; ergo supra predicamenta omnia non datur aliquod genus.

6 Dices accidens esse univocum ad accidentia, sicut substantia ad substantias; ergo saltem circa aliqua predicamenta, & supra ipsa datur aliquod genus.

7 Contra, quia sicut ens est analogum ad substantiam, vel accidens, quia accidens est imperfectius substantia, ita accidens erit analogum, quia accidens modale est imperfectius accidenti reali.

SECTIO II.

Nostri sententia proponitur, & auctoritate probatur.

8 Conclusio: aliquod genus datur commune vel omnibus, vel saltem aliquibus predicamentis; hæc sententia est communis inter doctissimos neotericos, quos ipse Suarez citat, & probatur.

9 Primo auctoritate evidenti Philosophi *lib. 10. metaph. c. 5.* & secundum Divum Thomam *lec. 4.* ubi hæc verba profert: differentia vero, & diversitas aliud, diversum enim a quo est diversum non necesse aliquo esse diversum, omne namque aut est diversum aut idem quodcumque est ens, differens vero ab aliquo, aliquo differens; quare necesse ipsum idem aliquid esse, quo differunt, hoc autem ipsum idem genus, aut species, omne namque differens differt aut genere, aut specie; genere quidem, quorum non est communis materia, nec generatio ad invicem, ut quorumcumque aliqua figura categoriæ, dicitur autem genus secundum quod ambo idem dicuntur secundum substantiam indifferentia; omnia enim differre videntur, nec solum diversa esse, sed quædam differentia sunt genere, quædam in eodem predicamenti ordine sunt locata: sic Aristoteles, supra quæ verba sic ait Divus Thomas in *commentariis illius lectionis*, ostendit in quo differat differentia, & diversitas, dicens quod aliud est differentia, & aliud diversitas, duo enim quorum vnum est diversum ab altero non est ne-

cesse per aliquid esse diversa, possunt enim esse diversa seipsis, & hoc ex predictis patet, quia quodcumque ens alteri comparatum aut est diversum, aut est idem: sed quod est differens ab aliquo oportet quod per aliquid sit differens; unde necesse est ut id quo differentia differunt, sit aliquid, idem in illis, quæ non sic differunt. Hoc autem quod est idem in pluribus, vel est genus, vel est species; unde omne differens differt aut genere, aut specie; genere quidem differunt, quorum non est communis materia, & paulo post, ut sint genere differentia, quæcumque sunt in diversis predicamentis, ut linea, & albedo, quorum vnum non sit ex alio, dicitur autem genus, quod predicatur specie differentibus, sicut de homine, & equo. Sic Divus Thomas, ex quibus evidenter sequitur nostra sententia.

Nam in hoc distinguitur ut patet ex verbis Aristotelis, & Divi Thomæ diversum a differente, quod diversa non diversificantur aliquo eodem, & communi illis, quia se ipsis diversa sunt, hoc enim indicatur illis verbis, diversum enim a quo est diversum, non necesse aliquo esse diversum, possunt enim esse diversa se ipsis ut ens, & nihil; differentia autem semper sunt differentia in aliquo eodem, & communi illis; unde sive specie sive genere, hoc est, sive habendo idem genus, sive eandem speciem communem illis, & hoc indicatur illis verbis, differens vero ab aliquo, aliquo differens; quare necesse ipsum idem aliquid esse, quo differunt, hoc autem ipsum, idem genus, aut species. Quod amplius explicat Divus Thomas illis verbis, unde necesse est ut id quo differentia differunt, sit aliquid idem in illis; hoc autem quod est idem in pluribus vel est genus, vel species.

Tunc sic: sed ex Aristotele, & ex Divo Thoma, quæ sunt in diversis predicamentis differunt inter se, & non sunt diversa, quod indicatur illis clarissimis verbis, ut sint genere differentia, quæcumque sunt in diversis predicamentis, & ex illis, omnia enim differentia videntur eadem, & non solum diversa entia, sed hæc quidem genere differentia; hæc autem in coelestibus categoriæ, quare in eodem genere, ergo sunt differentia in aliquo illis communi eodemque, in quo conveniant, dum per differentias differant, ut homo, & equus differunt, quia conveniunt in genere animalis, dum differunt per rationale, & irrationale; unde cum res diversorum predicamentorum differunt, debent convenire vel in genere, vel in specie; ergo in genere illis communi, ac eodem ipsis: ergo datur aliquod commune genus multis predicamentis ex Divo Thoma, & ex Philosopho.

Pater autem Suarez responderet cum Alensi ad hunc locum, dicendo quamdam æquivocationem in illis verbis textus admittendam, nam cum Aristoteles ait in aliquo esse idem ea, quæ differunt, sumit differre proprie, cum autem addit, hoc vero idem, aut genus, aut species, est, ait subintelligendum esse hoc idem in quo conveniunt differentia, & differunt diversa genus, aut speciem esse; unde cum subdit Aristoteles omne differre, aut genere, aut specie, differens accipendum pro diverso quatenus commune est ad differre proprie, & primo diversum: hæc expostio necessaria est considerata confectione Aristotelis ea quæ sub genere convenientiam habent,

hent, non dixisset ea differre genere, quæ non habent communem materiam, nam hæc differentia generica potius consistit in carentia communis generis physici; unde statim potius subdit ea differre specie, quæ conveniunt genere; ergo intelligit genere differre, quæ genere non conveniunt; ergo cum Aristoteles sumit differens, ut illud distinguat in differens genere, & differens specie, sumit differens prout commune est ad diversum, & proprie differens, nam differre genere non est proprie differre, sed esse diversum, quia illud in quo sunt idem, quæ proprie differunt tantum est aut genus aut species; ut enim ipsa verba præferunt differre genere, non significat differre sub genere, sed differre, id est non convenire in genere, sicut differre specie non est differre sub specie, alias individua different specie, quia sub specie individualiter differunt.

¹³ Sed contra, quia hæc interpretatio, si intentum Aristotelis in eo textu consideremus, est absurda, & incredibilis: nam cum ibi (ut ipse Suarez advertit) de vocabulorum differentia tractasset, & propriam significationem, in qua differens à diverso distinguitur assignet, ineptissimum videri posset, ut ea vocis æquivocatione vteretur, sicut v.g. maximum absurdum foret, si ageremus proprie de substantia quatenus discriminatur ab accidenti, & propriam significationem assignarem, in qua ens per se ab ente per accidens distinguitur; vel si ageremus de Deo quatenus proprie distinguitur à creatura, & statim, & subito extemploque dum de hoc negotio agimus, vteremur æquivocatione, in qua accidens pro substantia, Deum pro creatura in ipso contextu, & accollutia, seu hlo ratiocinationis, & discursus fumeremus; quis enim lumine, ac rationis splendore circumfusis non reprehenderet nos tali modo tractantes, seu ut melius loquar tenebris confusionis doctrinam obtenebrantes, ac confundentes, quomodo enim finem seu scopum in illo contextu à se intentum colligaret Philosophus, si quando ipse vult assignare discrimina quibus differens à diverso distinguitur, statim vtrumque cum differenti videlicet diversum confunderet, certe Penelopsis tela hæc ratiocinatio Aristotelis videretur, quod cum antea tegeretur, postea destrueretur ab ipso.

¹⁴ Deinde, considerata etiam consecutione textus, videtur expositio non solum non necessaria, sed potius absurda, & incongrua menti Aristotelis; nam Aristoteles postquam dixit in hoc distinguere diversum à differenti, quod diversum in nullo convenit, assignat ea in quibus differentia possunt convenire, dicitque esse duo, genus scilicet, aut species, & secundum hæc divisit proprie differens in differens sub genere summo, & hoc vocat absolute sub genere, quod ita est genus ut nunquam sit species, & differens sub genere infimo, aut subalterno, quo simul est species, genus enim subalternum species etiam est, quia genere, & differentia constan in quo distinguitur à genere summo, quod non constet genere, & differentia, ut est ens completum, aut accidens completum absolutum, vel in differens sub specie infima, nam dupliciter potest aliquid differre specie, aut sub specie infima ut Petrus, & Paulus, & huiusmodi differentia habent idem genus animalis, vel sub specie subalterna ut homo, & equus, vel animal, & arbor, sub specie subalterna viventis, & hæc etiam habent idem genus, quod est, vel ipsa species subalterna, quæ quia talis est, & non infima est simul genus, & species.

R. P. Ildph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

cies vivens nimirum, vel aliud genus superius, corpus nimirum aut substantia, quæ idem genus sunt respectu arboris, & animalis, nam corpus est idem genus illorum, & etiam substantia. Ecce textus consecutio, ubi nihil congruens expositioni adversariorum reperitur, & omnia nobis favent, & sic hæc est vera consecutio, seu accollutia illius discursus Aristotelis, & Adversariorum falsa, primo, quia hæc consecutio convenit cum intento Aristotelis quod non habet consecutio tradita ab adversariis. Nam ipse Suarez ait si solum consideremus intentionem Aristotelis, &c. ineptissimum videri posse, ut ea vocis æquivocatione vteretur Philosophus; nihilominus tamen videtur expositio necessaria considerata consecutione textus, sic ille, unde ipsi fatentur consecutionem à se traditam esse contrariam intentioni Aristotelis, quod manifeste indicat non esse veram consecutionem, nam de nullo non solum sapientissimo, sed nec leviter sapientie coloribus distincto, potest præsumi quod proferat talem discursum in quo opponantur discursus consecutio, & intentio ipsius. Alias etiam idem sibi opponeretur; ergo si non debet tam male sentiri de tanto Philosopho, dicendum est fallam esse illam consecutionem, quæ opponitur intentioni discursus, & rectam quæ convenit cum intentione illius: atqui mea convenit cum intento Aristotelis, & adversaria disconvenit; ergo mea est vera, altera autem falsa.

Nec obest illud, quod adducit Suarez, nimirum, nam si genere differentia vocasset Aristoteles, &c. non enim obest, imo nostrum intentum confirmat, recte enim ait Aristoteles, nam ea, quæ absolute differunt, seu sub summo genere nullam habent materiam communem v.g. substantia, & accidens, ubi, & Petrus, & ut Divi Thomæ exemplis utamur linea, & albedo, quia hæc non constituuntur eadem materia essentialiter, ut constituuntur ea, quæ differunt specie, id est, aut sub specie infima, ut Petrus, & Paulus, qui successive possunt eadem materia constitui, ut videre est in Castibus, & ex Brasiliensibus in Iapuijs, qui carne humana vescuntur; unde eadem alimenti materia, manducans, & manducatum constituuntur, vel si non loquamur de his, eadem specie materia constituuntur Petrus, & Paulus; aut sub specie subalterna, ut arbor, & homo, pomum, & Petrus, & eadem numero materia constituuntur, aut eadem specie; & licet aliqua sint, quæ non sub eadem materia, nec specie, nec genere, nec numero differant, ut Angeli, & homines, qui nihilominus differunt sub specie subalterna substantia; attamen cum hoc sit singulare, & plurimum contingat, quæ sub specie differunt conveniant in materia; inde est, quod discrimen tribuatur inter differens genere, & specie, per hoc, quia in plurimum evenit, & contingit: licet in aliquibus contrarium eveniat v.g. ipse Suarez absolute docet substantiam realem esse perfectiorem accidenti; licet aliquid, quod est sub accidenti, ut est gratia, superet substantiam, ut ipse asserit *rom. 2. de gratia*, & res est perfectior modo, licet vni hypothetica excedat equum, aut arborem, quæ sunt res, quia hoc aut raro, aut in raris evenit, contrarium autem in plurimum. Deinde discrimen in hoc fundatur, quod ea, quæ sub genere summo differunt, non habent, nec conveniunt in materia, & hoc semper, & necessario, imo nec possunt convenire; eis autem quæ differunt sub specie non repugnat convenire, imo pene omnia excepto aliquo

§ 5 x conve

conveniunt, unde recte assignatur discrimen, v.g. ut in relationibus, quia in sententia ipsius Suarez, distinguitur relatio transcendentalis à prædicamentali; quod prædicamentalis petit terminum actuale; transcendentalis autem, licet aliquando petat actuale, & ei non repugnet habere actum existentem illum, non tamen petit hoc necessarium ut prædicamentalis; & sic negatur quod Suarez assentit dum dicit: ergo intelligit genere differre ea, &c. usque ad illa verba, nec specie, nec genere.

15 Deinde ad illam probationem, quæ adducitur ab ipso in illis verbis, ut enim ipsa præferunt usque ad ultimum, distinguimus, dicendo differre genere, aut specie ex se, esse indifferentia, ut intelligantur, vel in hoc sensu, non conveniunt in genere, aut specie, vel in hoc distinguuntur sub genere, id est, conveniendo in genere aut sub specie, & sic indiscriminatim iam hoc, iam illo modo auctores utuntur illis verbis; unde ex illis præcisè verbis non debet iudicari, nisi toto contextu scripturæ considerato, ubi utitur genere aut specie differt, nam secundum illud axioma intrinseci, nisi tota lege perspecta, index non debet ius dicere: atqui considerata consequentia vera textus, & Aristotelis, & secundum verba antecedentia genere differre est sub genere differre, nam ipse ait, ut supra adduximus, differens vero (ut distinguitur à diverso de quo ibi loquitur) ab alio aliquo differens, quare necesse ipsum idem aliquid esse, quo differunt, hoc autem ipsum idem genus, aut species, quod explicans Divus Thomas ut dixi, ait unde necesse est, ut id quo differentia differunt, sit aliquid idem in illis: ergo dum genere differunt genus est idem in illis, sed si non convenirent in genere genus non esset idem in illis: ergo in hoc textu genere differre non est non convenire in genere, sed potius convenire sub genere, & sic conveniendo differre per differentias, aut subalternas aut infimas; in quo ait Aristoteles distinguitur diversum à differenti, quia diversa in nullo genere, aut specie conveniunt; unde negatur semel, & iterum, & toto ore, & pectore negatur illud, quod adducit P. Suarez dicendo differre genere non significat differre sub genere: sed differre, id est, non convenire in genere, sicut differre specie non est differre sub specie. Ad illud autem quod adducit, alias individua differre specie, si intelligatur ex consequentia textus differre sub specie, id est, differre per differentias individuas dum conveniunt in specie ut in hoc loco Aristotelis intelligitur concedimus; si autem sonet differre non conveniendo in specie, si loquatur de individuis diversarum specierum, ut de Bucephalo, & Petro est verum, si de Petro, & Paulo negatur.

SECTIO III.

Nostra sententia rationibus demonstratur.

16 Secundo probatur ratione; quia omnia prædicamenta intrinseca, v.g. substantia, quantitas, qualitas, relatio, &c. conveniunt in ratione entis completi intrinseci, sed ens completum intrinsecum est genus: ergo omnia illa prædicamenta conveniunt in aliquo genere. Maior est evidens, quia ea conveniunt in aliqua ratione, quando talis ratio existit in illis, prædicatur de illis sub eodem nomine, & ratione, & participatur

ab illis: sed ratio entis intrinseci completi, sub eodem nomine existit in omnibus prædicamentis completis, &c. prædicatur de illis, & participatur ab ipsis: ergo omnia illa prædicamenta conveniunt in ratione entis intrinseci completi; minor illa sic probatur, quia hæc est vera prædicatio: substantia est ens completum intrinsecum, quantitas est ens intrinsecum completum reale, qualitas, relatio, quando, & ubi, actio, &c. sunt entia intrinseca completa, realia; nam prædicamenta solum fabricantur ex entibus completis realibus, ac proinde ens rationis, & entia incompleta excluduntur à prædicamentis directe, solumque indirecte reducantur ad illa, & in omni latitudine prædicamentorum solum habere est denominatio extrinseca: ergo omnia illa iam annumerata prædicamenta habent in se rationem entis completi intrinseci realis, & prædicatur de illis.

Confirmatur, quia ea conveniunt in aliqua ratione, quæ sunt similia in tali ratione: sed omnia supradicta prædicamenta sunt similia in ratione entis intrinseci completi realis: ergo conveniunt in tali ratione, v.g. ideo Petrus, & Paulus conveniunt in ratione hominis, quia sunt similes in illa ratione, & ideo sunt similes, quia participant prædicatum eiusdem rationis: sed omnia illa prædicamenta ut iam dixi habent in se, & participant rationem entis realis intrinseci, & completi, alias non prædicaretur de illis, quia solum id prædicatur de aliquo quod in ipso existit eo modo quo prædicatur ut de se patet: ergo omnia illa prædicamenta sunt similia in ratione entis realis, &c. ac per consequens conveniunt in illa.

Minor in qua est tota difficultas sic probatur, nam in ente completo intrinseco reperiuntur, & verificantur omnes conditiones necessarie ad constitutionem generis: ergo tale ens completum reale, &c. est genus respectu illorum; consequentia est evidens, antecedens probatur discurrendo per omnes conditiones generis.

Prima conditio est ut id quod est genus sit univocum, & hæc convenit sine dubio enti completo, respectu illorum prædicamentorum, quod demonstratur omnibus argumentis, quibus efficacissime probatur à me in metaph. disp. 2. q. 2. 3. 4. & 5. univocatio entis ut sic respectu suorum inferiorum, omnibus enim illis argumentis præsens conclusio aperte convincitur, ad quæ remittimus lectorem, ne iterum actum agamus.

Secunda conditio generis est ut non transcendat differentias inferiorum, sed potius sit extra illas: sed ens completum intrinsecum, & reale non transcendit differentias prædicamentorum, de quibus agimus, sed potius est extra rationem differentiarum talium prædicamentorum: ergo ens intrinsecum completum reale est verum genus: maior est evidens ex illo axioma logico, genus est extra rationem differentiarum, ideo enim ens ut sic provt abstrahit à completo, & incompleto non est genus, quia non est extra rationem differentiarum inferiorum; & contra ideo animal est genus respectu hominis, & equi, quia est univocum, & est extra rationem differentiarum, & ideo est extra illas, quia non transcendit differentias hominis, & equi, neque imbibitur in illis: ergo genus non debet transcendere differentias inferiorum, &c.

Minor sic demonstratur primo, quia illud prædicatum, quod transcendit aliquod subiectum, &